

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa M. P.

przeciwko M. Spółce z o.o. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie za krzywdę w związku z mobbingiem, ewentualnie o
odszkodowanie za naruszenie dóbr osobistych, odszkodowanie z tytułu mobbingu,
przeproszenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 stycznia 2024 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 15 lutego 2023 r., sygn. akt III APa 18/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od M. P. na rzecz M. Spółki z o.o. z siedzibą w W.
kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) wraz z odsetkami
wynikającymi z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

(J.K.)

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 15 lutego 2023 r. oddalił
apelację M.P., od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 września 2021
r., oddalającego wniesione przez nią powództwo przeciwko M. Spółka z o.o. z
siedzibą w W. o zasądzenie kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za
stosowanie mobbingu ewentualnie kwoty 30.000 zł tytułem naruszenia dóbr

osobistych, a także 19.000 zł tytułem odszkodowania za stosowanie mobbingu oraz złożenie oświadczenia na stronie internetowej [...].pl.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej powódka w podstawach skargi podniosła zarzut naruszenia:

- art. 379 pkt 4 k.p.c. – skutkujący nieważnością postępowania wobec uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, stwierdzającej, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zszs ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP). Ukształtowanie składu przez ustawodawcę, pozbawiające dwóch pozostałych sędziów, ewidentnie stanowiło negatywny element dla niniejszej sprawy bowiem niniejszy stan faktyczny składa się z wielu wątków faktycznych, paru instytucji prawnych i praca która jest konieczna do oceny i wydania wyroku wymaga szerszego składu niż jednoosobowy. Wskazać należy być może skład jednoosobowy nie był w stanie należycie i kompleksowo przeanalizować całości zarzutów i akt w sposób pełny przez co skutkowało zaskarżonym zakresem orzeczenia;

- art. 94³ k.p. oraz 23 k.c. w zw. 24 k.c. w zw. art. 22¹ k.p. zw. 299 § 2 k.k. przez ich błędną wykładnię i niezastosowanie, a przez błąd co do wykładni w tym kwestie dotyczącą przedmiotu pracy, wymagań pracodawcy, wpływu na zachowanie, zdrowie psychiczne pracowników, odpowiedzialności karnej grożącej powódce za błędne wykonanie zadań, braku wsparcia pracodawcy, agresywnej postawy pracodawcy wobec powódki w sytuacji gdy powódka dążyła do uporządkowania działań pracodawcy i systemu pracy, działań mających wyłączyć powódkę z grona pracowników.

Wobec przedstawionych zarzutów powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz jego zmianę przez uwzględnienie skargi kasacyjnej powódki i uwzględnienie powództwa w całości ewentualnie o uchylenie

zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd drugiej instancji. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że w niniejszej sprawie zachodzi nieważność postępowania.

Skarżąca podniosła, że nieważność postępowania wystąpiła w niniejszej sprawie bowiem zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie o sygn. III PZP 6/22, rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).

Według skarżącej, ukształtowanie składu przez ustawodawcę pozbawiające Sąd drugiej instancji w składzie dwóch pozostałych sędziów, ewidentnie stanowiło negatywny element dla rozpoznania niniejszej sprawy bowiem stan faktyczny składa się z wielu wątków i co najmniej dwóch przenikających się instytucji prawnych (mobbing i dobra osobiste), a zatem praca która jest konieczna do oceny i wydania wyroku wymaga szerszego składu niż jednoosobowy. Niniejsza sprawa dotyczy działań pozwanej - jej struktury (podzielonej na Polskę i USA), a także relacji działań pozwanej, co do zarzutów wymagało czasu i nakładu pracy - czego ustawodawca w specjalnej ustawie covidowej nie zapewnił sądowi drugiej instancji. Ograniczenie systemu, z uwzględnieniem okoliczności które zaistniały (covid) ale też możliwości (rozprawy zdalne) nie miało jakiegokolwiek uzasadnienia i ograniczało prawa strony do Sądu. Nadto, według skarżącej na podkreślenie zasługuje również aspekt ekonomiczny, bowiem za tą samą kwotę opłaty, strona otrzymywała zupełnie inne niż w zamierzeniach świadczenie od Państwa. Uszczuplając skład sądu drugiej instancji ustawodawca nie obniżył jednocześnie

opłaty za rozpoznanie sprawy przez Sąd drugiej instancji co również pokazuje bezprawność takiego działania.

Reasumując powódka podkreśliła, że Sąd należy traktować całościowo to jest przez pryzmat postępowania dwuinstancyjnego. Ułożony klasycznie system jako całość budował bezstronność i niezawisłość, a każdy wyłom tego systemu destabilizuje go i tak jak w niniejszym wypadku pozbawia bezstronności (okraszenie orzeczenia zbyt dużym elementem subiektywnego podejścia do wykładni stosowanego prawa). Niezawisłość sądu buduje też komfort pracy sądu i właśnie trójosobowy skład zapewni większą niezależność od subiektywizmu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o oddalenie skargi, a także o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm 1według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się do przesłanki kasacyjnej opartej na zarzucie nieważności postępowania, Sąd Najwyższy zauważa, że sformułowane przez skarżącą twierdzenia są nieuzasadnione.

Zdaniem powódki, w sprawie zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (skład sądu orzekającego sprzeczny z przepisami prawa) z uwagi na rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego, a więc w składzie „covidowym” wynikającym z art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy o szczególnych rozwiązaniach ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).

Z przepisów art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1327 ze zm., dalej jako: „ustawa COVID-19”) w stanie prawnym obowiązującym na dzień orzekania przez Sąd Apelacyjny i obowiązującym do 28 września 2023 r., w związku z uchyleniem art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 3 i 4 - uchylony przez art. 28 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz.U.2023.1860), wynikało, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego. Prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawłość lub precedensowy charakter sprawy.

Rozpoznanie niniejszej sprawy przez Sąd Apelacyjny w dniu 15 lutego 2023 r., w składzie jednego sędziego, było zatem zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Orzekanie przez sąd drugiej instancji w składzie trzech sędziów było bowiem fakultatywne.

Wykładnia przepisów, do których odwołuje się skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy, który w mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, (OSNP 2023 nr 10,

poz.104) uznał, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15z¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia.

Uchwała ta obowiązuje od 26 kwietnia 2023 r. i dotyczy tylko orzeczeń wydanych po tej dacie, wobec tego nie mogła mieć wpływu na rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie skoro zaskarżony wyrok zapadł przed jej podjęciem.

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

[ał]

